

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет фізичного виховання

Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання і біології

“

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

БІОГЕОГРАФІЯ

**підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)
спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(шифр і назва спеціальності)
за освітньо-професійною програмою
Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
(назва програми)
мова навчання українська**

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник: Курільченко І.Ю., кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Дичко В.В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології ДВНЗ «ДДПУ».

Вікторенко І. Л., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри природничо-математичних дисциплін ДВНЗ «ДДПУ».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології

Протокол № 8 від «27» черпня 2022 р.

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології

Протокол № 8 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри

Дичко В.В.

(ПБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІОГЕОГРАФІЯ

Кількість кредитів	5 кредитів ECTS, 150 годин, з яких год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій; 32 год. практичних занять), 86 год. – самостійна робота
Рік підготовки, семестр	4-й рік підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 7 семестр
Компонент освітньої програми	вибірковий компонент освітньо-професійної програми
Викладач	Курільченко І.Ю., <i>доцент</i> кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології, <i>кандидат біологічних наук, доцент</i>
Контактна інформація	irina82203@gmail.com
Консультації	Консультації проводиться першу середу місяця з 14.30 до 15.30. У разі неможливості відвідування консультацій можна з'ясувати поточні питання на сторінці дистанційного навчання в розділі «Консультація» (залишити повідомлення) http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2484 або на електронну скриньку irina82203@gmail.com надіслати лист із зазначенням назви навчальної дисципліни
Анотація навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна «Біогеографія» є вибірковою компонентою освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Дисципліна «Біогеографія» є професійно спрямованою та займає важливе місце в загальному плані підготовки майбутніх вчителів. <u>Предметом вивчення</u> є закономірності географічного поширення організмів та їх угруповань, біосфера та її складова.

**Опис навчальної
дисципліни**

Метою вивчення навчальної дисципліни «Біогеографія» полягає у формуванні фахових компетентностей майбутнього магістра середньої освіти в галузі біології та здоров'я людини щодо сучасних наукових поглядів на функціонування природних систем різних рівнів організації живої матерії та методів їх вивчення.

Ключові слова: ареал, ендеміки, екскурсія, біоми, біотоми, центри походження, екосистема, фауністичне районування суходолу, степи, прерії, тундра.

Програмні результати навчання:

Знати сучасну систему живих організмів та методологію систематики, теоретичні засади біологічної науки

Застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, охорону використання та поширення

Виконувати експериментальні дослідження природних об'єктів, інтерпретувати їх результати, виготовляти наочні засоби, колекції, гербарії

Розуміти і характеризувати стратегію сталого розвитку та розкривати сутність взаємозв'язків між природним середовищем і людиною

Реалізовувати міжпредметні зв'язки біології та основ здоров'я з метою формування в учнів природничо-наукової та здоров'язбережувальної компетентності

Матеріали та ресурси:

Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни передбачено на навчальній платформі [Moodle](http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2484)<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=2484>

1. Біогеографія: метод. вказ. до практичних занять та самостійної роботи (для студентів біологічного факультету денної та заочної форм навчання) / С. Я. Підгорна, О. Ф. Делі, В. А. Трач, К. Й. Черничко ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, біологічний ф-т. – Одеса, 2021. – 24 с.

3. Братішко А.В. Біогеографія: методичні рекомендації до вивчення освітнього компонента для здобувачів

	<p>вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньою програмою «Середня освіта. Географія». Старобільськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 23 с</p> <p>4.Арїон О. В. Біогеографічні та ґрунтознавчі дослідження: навчально-методичний комплекс до дисципліни для студентів освітнього рівню «бакалавр» спеціальності 106 Географія (електронне видання). К., 2022. 71 с.</p> <p>5.Бондар О. І. «Зелена» економіка як підґрунтя екологізації місцевого розвитку видання: монографія / О. І. Бондар , Т. П Галушкіна., П. Я Унгурян.- Видавництво: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019.- 238 с.</p> <p>6.Курільченко І.Ю., Кушакова І.В. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни широкого вибору «Біогеографія» для здобувачів ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Слов'янськ : ДВНЗ «ДДПУ», 2022. 45 с.</p> <p>7. Матуз О.В. Робочий зошит для практичних занять та самостійної роботи з біогеографії. – Кам'янець-Подільський:ТОВ «Друкарня Рута».- 2018-80с.</p>
<p style="text-align: center;">Теми</p>	<p>Тема 1. Об'єкт, предмет і методи біогеографії. Людина як об'єкт біогеографії. Збереження біорізноманіття як одне із завдань біогеографії. Сукупність основних понять. Парадигми сучасної біогеографії.</p> <p>Тема 2. Становлення біогеографії як науки. Періодизація історії біогеографії. Коротка характеристика періодів розвитку біогеографії . Біогеографічні дослідження теренів України</p> <p>Тема 3. Головні положення факторіальної екології. Поняття про екологію як науку. Класифікація екологічних чинників. Коротка характеристика екологічних чинників. Біогеографічні наслідки сукупної дії екологічних чинників. Життєві форми рослин і тварин</p> <p>Тема 4. Ареалогія організмів та біоценозів. Поняття про ареал та ареалогію. Чинники розселення організмів. Типові біоми суходолу, їхнє поширення та характерні роди й види організмів. Центри походження культурних рослин і свійських тварин.</p> <p>Тема 5. Біотична регіоналістика. Деякі загальні</p>

	<p>закономірності біотичної регіоналістики. Флористичне й фауністичне районування суходолу. Біотичне районування суходолу. Типи біотомів суходолу.</p> <p>Тема 6. Закономірності формування біоти гірських систем. Взаємодія екологічних чинників в горах. Адаптивна здатність рослин і тварин до життя в гірських умовах. Висотна поясність гір. Висотні пояси Українських Карпат і Кримських гір. Біотичне районування території України.</p> <p>Тема 7. Біота та біоценози Світового океану. З історії дослідження біоти Світового океану. Екологічні чинники водного середовища. Біота Світового океану та у та закономірності її поширення. Закономірності формування островних біот. закономірності її поширення. Морські екосистеми. Екосистеми Чорного й Азовського морів. Біогеографічне районування Світового океану</p>
<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Опанування навчальної дисципліни відбувається в межах студентоцентрованого, компетентнісного, особистісно зорієнтованого, діяльнісного підходів. Лекції (проблемні, візуалізації, із застосуванням техніки зворотнього зв'язку, із заздалегідь запланованими помилками) проводяться у супроводі навчальних відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; та відеофільмів. Практичні заняття передбачають проведення дослідів, експериментів, дискусій, бесід, ситуаційного аналізу, аналізу конкретних ситуацій. В рамках самостійної роботи використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові, евристичні та дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p>Для успішного опанувати навчальну дисципліну необхідно бути активними під час читання лекцій, обговорень теоретичних питань, тестувань, презентацій результатів самостійних робіт, практичних завдань, аналізу педагогічних ситуацій, захисту практичних робіт.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Для успішного складання навчальної дисципліни здобувач повинен:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1). Набрати достатню кількість балів відповідно до вимог поточного контролю: <ol style="list-style-type: none"> а) під час лекційних занять здобувач може отримати 0,5 балів за кожну лекцію. Оцінювання залежить від роботи здобувача на лекції. Загальна максимальна сума балів за лекції дорівнює 10 балам; б) під час практичного заняття здобувач може

набрати бали в залежності від виду, складності завдань та якості їх виконання:

- опитування або тестування оцінюється до 5 балів;
- усне опитування на практичному занятті оцінюється до 5 балів;
- виконання практичного завдання під час практичного заняття оцінюється до 5 балів (загальна оцінка практичної роботи до 10 балів).

Загальна максимальна сума балів за практичні заняття –70 балів.

в) за результатами виконання завдань самостійної роботи здобувач може отримати до 4 балів за кожний тип роботи. Оцінювання залежить від якості виконаної роботи й рівня сформованості навчальної автономії здобувача. Загальна максимальна сума балів за самостійну роботу – 20 балів.

З детальним розподілом балів за кожною окремою темою можна ознайомитись на освітній платформі Moodle за лінком:
<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=248>

4

2). Формою підсумкового контролю є екзамен.

Якщо здобувач за результатами поточного контролю набрав **60 балів і вище**, то він може:

бути звільненим від складання екзамену й отримати 60-80 балів автоматично

бути звільненим від екзамену й отримати 81-100 балів автоматично, (за умови відсутності пропусків з усіх навчальних дисциплін семестру без поважних причин + надання в деканат виконаних самостійних робіт з навчальної дисципліни)

бути допущеним до складання екзамену (у разі бажання підвищити результат поточного контролю)

Екзамен складається з трьох теоретичних питань

Порядок **повторного проходження** контрольних заходів і ліквідації академічної заборгованості врегульовано «Положенням про контрольні заходи в ДВНЗ «ДДПУ»

(<https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/003.pdf>)

Політика щодо відвідування занять: відсутність здобувача з неповажної причини під час перебігу заняття є неприпустимою. Якщо здобувач за певних обставин (лікарняний, академічна мобільність, відпустка тощо) пропустив заняття, він може виконати поточні контрольні заходи з іншою

	<p>академічною групою або під час встановлених консультаційних годин за попередньою домовленістю з викладачем. На заняттях здобувачі можуть використовувати мобільні телефони або ноутбуки, але, безпосередньо, з навчальною метою – для вивчення дисципліни.</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: індивідуальні завдання перевіряються на наявність плагіату методом експертної оцінки та за допомогою on-line сервісу Unicheck. Очікується, що кожний здобувач виконує завдання свідомо та самостійно й несе відповідальність за збереження, резервне копіювання виконаних завдань. Здобувач, у роботі якого було виявлено факт порушення академічної доброчесності, отримує за завдання 0 балів. З «Положенням про академічну доброчесність педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів у ДВНЗ “ДДПУ”» можна ознайомитись на лінком: <u>https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/012.pdf</u></p>
<p>Переваги навчальної дисципліни вивчення «Бонус вивчення»</p>	<p>Унікальність та цінність навчальної дисципліни «Біогеографія» полягає у можливості зрозуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. Формується вміння розв’язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням інноваційних підходів, виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття, демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення, уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології, уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних. Формується система знань для набуття та усвідомлення національно-патріотичних якостей духовно багатой особистості як основи національної свідомості, складової культури людини та суспільства, показник державотворчого мислення.</p>

Доцент кафедри ФТФВіБ Курільченко І.Ю.